

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący)

SSN Tomasz Demendecki (sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi Z. G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie Sądu Apelacyjnego w [...], sygn. akt VII AGa [...] z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...], po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 24 stycznia 2019 r.

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 3 października 2018 r. skarżąca Z. G. wystąpiła za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w [...] do Sądu Najwyższego ze skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Domagała się stwierdzenia, że w postępowaniu apelacyjnym przed Sądem Apelacyjnym w [...], sygn. akt VII AGa [...], nastąpiła przewlekłość postępowania, a nadto zobowiązania Sądu Apelacyjnego w [...] do rozpoznania sprawy i wyznaczenia rozprawy apelacyjnej w przeciągu 80 dni od otrzymania akt sprawy, przyznania od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej kwoty 2.000 zł i kosztów postępowania.

Zdaniem Skarżącej, do przewlekłości postępowania doszło na etapie postępowania apelacyjnego. Od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 15 marca

2018 r., sygn. akt XVI GC [...], pozwany złożył apelację, która wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 5 czerwca 2018 r.

W dniu 19 lipca 2018 r. (data wpływu do Sądu) pełnomocnik Skarżącej, zwrócił się do Sądu Apelacyjnego w [...] z prośbą o szybkie wyznaczenie terminu, podnosząc, że Z. G. skończyła 80 lat, cierpi na liczne choroby, które utrudniają jej życie, nie ma dzieci oraz innej bliższej rodziny i jej sytuacja uzasadnia wnioszek o szybsze rozpoznanie sprawy poza kolejnością wpływu, a tymczasem Sąd nie podjął żadnej czynności w sprawie. Sąd Apelacyjny poinformował Skarżącą o braku podstaw do wyznaczenia terminu w sprawie poza kolejnością.

W odpowiedzi na skargę z dnia 25 października 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...] zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

W uzasadnieniu odpowiedzi na skargę wskazano, że w dniu 5 czerwca 2018 r. do Sądu Apelacyjnego w [...] wpłynęły akta sprawy wraz z apelacją, zaś w dniu 19 lipca 2018 r. wpłynęło pismo pełnomocnika Skarżącej z wnioskiem o szybsze rozpoznanie sprawy. W dniu 9 czerwca 2018 r. wyznaczono sędziego referenta. W dniu 19 września 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...] wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania wobec śmierci powoda (małżonka Skarżącej) i postanowienie o podjęciu postępowania z udziałem Skarżącej jako jego spadkobierczyni. W odpowiedzi na skargę podniesiono, że sprawa oczekuje na rozpoznanie dopiero 4 miesiące a zatem nie można mówić o przewlekłości postępowania, zaś wszystkie sprawy są rozpoznawane według kolejności wpływu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 75, dalej jako: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez

nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Równocześnie stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Przewlekłość postępowania może nastąpić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15, LEX nr 2032325).

Ustawa nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005 nr 23, poz. 384; z dnia 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 120; z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 121 oraz

z dnia 18 maja 2016 r., III SPP 53/16, LEX nr 2056884). Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (zob. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06, LEX nr 360307; z dnia 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08, LEX nr 479698; z dnia 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08, LEX nr 479136; z dnia 24 lipca 2008 r., I OPP 23/08, LEX nr 494267 oraz z dnia 21 kwietnia 2010 r., II OPP 10/10, LEX nr 619863).

W powołanym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że znamiona przewlekłości przypisuje się z reguły dopiero kilkunastomiesięcznej lub dłuższej beczynności sądu drugiej instancji w wyznaczeniu terminu rozprawy odwoławczej. Kilkumiesięczny okres oczekiwania na wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej mieści się w pojęciu rozsądnego terminu, w którym sprawa może oczekiwać na jej rozpoznanie. Jedynie wyjątkowo krótsze okresy beczynności mogą uzasadniać stwierdzenie przewlekłości postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lipca 2014 r., III SPP 123/14, LEX nr 1515457).

Zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie z dnia 4 listopada 1950 r. wynika obowiązek takiego zorganizowania systemu jurysdykcyjnego, aby właściwe sądy mogły podołać rozstrzygnięciu spraw sądowych w rozsądnych terminach. Także art. 6 § 1 k.p.c., nakłada na sąd powinność przeciwdziałania przewlekaniu postępowania. Z mocy art. 391 § 1 k.p.c. te procesowe dyrektywy mają odpowiednie zastosowanie do postępowania przed sądem drugiej instancji.

W tym zakresie nie wyłączają bezprawności zachowania sądu okoliczności złej organizacji pracy, zwiększenie się wpływu spraw do sądu, czy niewystarczająca obsada wydziału (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 120; z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 121). Oczywiście, nie jest to równoznaczne z tym, że brak bezzwłocznego wyznaczenia rozprawy zawsze prowadzi będzie do odpowiedzialności deliktowej organu.

Sąd Najwyższy podziela przytoczone wyżej poglądy i nie dostrzega przewlekłości postępowania apelacyjnego w sprawie sygn. akt VII AGa [...] toczącej

się przed Sądem Apelacyjnym w [...]. Przekonanie Skarżącej, że w sprawie dojdzie do przewlekłości postępowania, gdyż według jej wiedzy na samo wyznaczenie terminu oczekuje się 14 miesięcy, nie może skutkować przypisaniem Sądowi bezczynności i w konsekwencji naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Z tych względów, na mocy art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skarga podlega oddaleniu.

Z uwagi na to, że w sprawie nie doszło do przewlekłości postępowania, brak było podstaw do wydania Sądowi Apelacyjnemu w [...] zalecenia wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej. Niemniej jednak, zdaniem Sądu Najwyższego, zważywszy na wiek i sytuację osobistą Skarżącej, ponowne rozważenie przez Sąd Apelacyjny w [...] możliwości wyznaczenia rozprawy apelacyjnej poza kolejnością wpływu spraw i w niezbyt odległym terminie byłoby uzasadnione.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.